

Što trebate znati o ćirilichnom pismu

Ćirilica	Latinica	Glas
А, а	A, a	/a/
Б, б	B, b	/b/
В, в	W, w	/w/
Г, г	G, g	/g/
Д, д	D, d	/d/
Е, е	E, e	/e/
Ё, ё	Jo, jo	/jo/
Ж, ж	Ž, ž	/ʒ/
З, з	S, s	/z/
И, и	I, i	/i/
Й, й	J, j	/j/
К, к	K, k	/k/
Л, л	L, l	/l/
М, м	M, m	/m/
Н, н	N, n	/n/
О, о	O, o	/o/
П, п	P, p	/p/
Р, р	R, r	/r/
С, с	S, s	/s/
Т, т	T, t	/t/
У, у	U, u	/u/

Ф, ф	F, f	/f/
Х, х	H, h	/ch/
Ц, ц	Z, z	/ts/
Ч, ч	Č, č	/tʃ/
Ш, ш	Š, š	/ʃ/
Щ, щ	ŠČ, šč	/ʃtʃ/
Ъ, ъ	"tvrđi znak"	
Ы, ы	Y, y	
Ь, ь	"meki znak"	
Э, э	E, e	/ɛ/
Ю, ю	Ju, ju	/ju/
Я, я	Ja, ja	/ja/

Što trebate znati o pravopisu:

Početak rečenice, osobna imena, nazivi mjesta i država, titule, imena ustanova, naslovi idr. se pišu velikim početnim slovom.

Što trebate znati o imenicama:

Imenice u ruskom imaju gramatički rod:

Razlikuju se **muški**, **ženski** und **srednji** rod.

Pošto imenice u ruskom nemaju članove, se rod može prepoznati samo po njenom nastavku.

Pravila za utvrđivanje gramatičkog roda:

Muški rod	Ženski rod	Srednji rod
Završavaju tvrdim suglasnikom: <ul style="list-style-type: none"> • tvrdim suglasnikom • -тель, -арь • Zanimanja i titule 	Završavaju na: <ul style="list-style-type: none"> • -а • -я • palatal (ж, ч, ш, щ) + meki znak ь • -Ѣ, -вѣ, -пѣ, -сь, -ствѣ, -знь s neželjenim imenicama 	Završavaju na: <ul style="list-style-type: none"> • -о, -ѣ, -е kod neživih imenica

U ruskom se imenice ne razlikuju samo po rodu, nego i po živosti:

živo	neživo
<ul style="list-style-type: none"> • Ljudi i životinje • Pokojni ljudi • životinje • Fiktivne osobe 	<ul style="list-style-type: none"> • Stvari • biljke • Kolektivi (Pr. momčad, radna skupština)

Tvorba množine:

Imenice muškog roda:

- Završavaju tvrdim suglasnikom: **-ы**

Pr.: чемодáн, чемодáны – kofer, koferi

- Završavaju na -а (odnose se na muške osobe): **-ы**

Pr.: páпа, páпы – otac, očevi

- Završavaju na -й: **-и**

Pr.: музéй, музéи – muzej, muzeji

- Završavaju mekim suglasnikom (znači s -ь): **-и**

Pr.: тесть, тести – očuh, očusi

- Završavaju sibilantom (ж, ч, ш, щ): **-и**

Pr.: нож, ножѣ - pož, poževi

Imenice ženskog roda

- Završavaju na -а: **-ы**

Pr.: шля́па, шля́пы – šešir, šeširi

- Završavaju na -я: **-и**

Pr.: статья́, статьяѣ – član, članci

- Završavaju mekim suglasnikom (znači s -ь): **-и**

Pr.: тетра́дь, тетра́ди – bilježnica, bilježnice

Imenice srednjeg roda

- Završavaju na -o: **-a**

Рр.: письмб, пйсьма – der Brief, die Briefe

- Završavaju na -e i na -ë: **-я**

Рр.: мбре, моря – das Meer, die Meere

Osim ovih pravila za tvorbu množine u ruskom jeziku vrijede mnoge iznimke.

Njih možete naći u gramatici tečaja.

Šest padeža:

U ruskom se razlikuju šest različitih padeža:

1. Именительный/Nominativ: кто?, что?/tko?, što?

2. Родительный/Genitiv: кого?, чего?/koga? čega?

3. Дательный/Dativ: кому?, чему?/komu? čemu?

4. Винительный/Akuzativ: кого?, что?/koga? što?

5. Творительный/Instrumental: кем?, чем?/s kim? s čim?

6. Предложный/Lokativ: (о) ком?, (о) чëм?/o komu? o čëmu?

Pozor: U ruskom genitiv ima nekoliko različitih funkcija:

- Posjedovanje (čije?)
Рр.: Дом брата – kuća brata
- Navodi količine
Рр.: Килограмм моркови – jedna kila mrkve
- Dio cjeline
Рр.: Ломоть хлеба – jedna feta kruha
- Izravni objekt u negacijskoj rečenici
Рр.: Я не знаю ответа. – ne znam odgovor
- Nakon riječi нет (ne)
Рр.: Хлеба нет. – Nema kruha.
- Nakon određenih prijedloga
Рр.: До вечера! – Do večere!

1. deklinacijska skupina:

Imenice u 1. deklinacijskoj skupini završavaju na –a/-я i uglavnom su ženskog roda.

Postoji i jedna mala skupina imenica muškog roda s istim nastavcima.

Razlikuju se po završetku osnove.

Падëж	Једнина			Множина		
	Тврди сугласник	МекИ сугласник	СИбилант	Тврди сугласник	МекИ сугласник	СИбилант
Nom.	-а	-я	-а	-ы	-и	-и
Gen.	-ы	-и	-и	--	-ь_ / -й_	--
Dat.	-е	-е / -и	-е	-ам	-ям	-ам
Aku.	-у	-ю	-у	-ы	-и	-и
Instr.	-ой / - ей*1	-ëй / - ей*2	-ей	-ами	-ями	-ами
Prep.	-е	-е / -и	-е	-ах	-ях	-ах

*1 Kod naglašenog nastavka -ой; kod naglašavanja osnove -ей.

*2 Kod naglašenog nastavka -ëй; kod naglašavanja osnove -ей.

2. deklinacijska skupina:

U 2. deklinacijsku skupinu se svrstavaju imenice muškog i srednjeg roda.

Ovdje se nalaze:

- imenice muškog roda bez nastavka tj. s nastavcima -ь i -й
Pr.: магазѢн – radnja, časopis
- Imenice srednjeg roda na -o, -e, (ë u naglašenoj poziciji)
Pr.: дело – stvar, posao, slučaj, dosje

Muški rod u 2. deklinacijskoj skupini:

Padež	Jednina			Množina		
	Tvrđi suglasnik	Meki suglasnik	Sibilant	Tvrđi suglasnik	Meki suglasnik	Sibilant
Nom.	--	-ь / -й	--	-ы	-и	-и
Gen.	-а	-я	-а	-ов* ³	-ей / -ев* ⁴	-ей
Dat.	-у	-ю	-у	-ам	-ям	-ам
Aku.	--	-ь / -й	--	-ы	-и	-и
Instr.	-ом / -ем* ¹	-ëm / -ем* ²	-ом	-ами	-ями	-ами
Prep.	-е	-е	-е	-ах	-ях	-ах

*¹ Kod naglašenog nastavka -ом; kod naglašavanja osnove -ем.

*² Kod naglašenog nastavka -ëm; kod naglašavanja osnove -ем.

*³ Kod naglašenog nastavka -ов; kod naglašavanja osnove -ев.

*⁴ Kod naglašenog nastavka -ов; kod naglašavanja osnove -ев.

Srednji rod u 2. deklinacijskoj skupini:

Padež	Jednina		Množina	
	Tvrđi suglasnik	Meki suglasnik	Tvrđi suglasnik	Meki suglasnik
Nom.	-о	-е	-а	-я
Gen.	-а	-я	--	-ей / -й
Dat.	-у	-ю	-ам	-ям
Aku.	-о	-е	-а	-я
Instr.	-ом	-ем	-ами	-ями
Prep.	-е	-е / -и	-ах	-ях

3. deklinacijska skupina

U 3. deklinacijskoj skupini se nalaze imenice ženskog roda bez nastavka (pismeno s -ь).

Pr.: палóщадь – mjesto

Padež	Jednina		Množina	
	Meki suglasnik	Sibilant	Meki suglasnik	Sibilant
Nom.	-ь	-ь	-и	-и
Gen.	-и	-и	-ей	-ей
Dat.	-и	-и	-ям	-ам / -ям
Aku.	-ь	-ь	-и	-и / -ей
Instr.	-ю	-ю	-ями	-ами / -ями
Prep.	-и	-и	-ях	-ах / -ях

Što trebate znati o pridjevima:

U ruskom se razlikuju opisni i posvojni pridjevi.

Pr.: деревянный стол – drveni stol

Deklinacija pridjeva:

Svi pridjevi se prilagođavaju imenici, uz koju stoje, u rodu, broju i padežu.

Postoji nekoliko deklinacija.

Deklinacija za osnove s tvrdim završetkom

Padež	muški	ženski	srednji	množina		
Nom.	-ый	-ая	-ое	-ые		
Gen.	-ого	-ой	-ого	-ых		
Dat.	-ому	-ой	-ому	-ым		
Aku.	живо: -ого	неживо: -ый	-ую	-ое	живо: -ых	неживо: -ые
Instr.	-ым	-ой	-ым	-ими		
Prep.	-ом	-ой	-ом	-ых		

Pr.: У Дмитрия **новый** велосипед. – Dmitrij ima **novi** bicikl.

Deklinacija za osnove s mekim završetkom

Padež	muški	ženski	srednji	množina		
Nom.	-ий	-ья	-ее	-ие		
Gen.	-его	-ей	-его	-их		
Dat.	-ему	-ей	-ему	-им		
Aku.	живо: -его	неживо: -ий	-юю	-ее	живо: -их	неживо: -ие
Instr.	-им	-ей	-им	-ими		
Prep.	-ем	-ей	-ем	-их		

Pr.: Небо **синего** цвета. – Nebo je **plave** boje.

Mješana deklinacija sibilantima

U ovoj deklinacijskoj skupini su pridjevi svrstani, koji završavaju **sibilantom** (-ж, -ч, -ш, -щ).

Padež	muški	ženski	srednji	množina		
Nom.	-ий	-ая	-ее	-ие		
Gen.	-его	-ей	-его	-их		
Dat.	-ему	-ей	-ему	-им		
Aku.	живо: -его	неживо: -ий	-ую	-ее	живо: -их	неживо: -ие
Instr.	-им	-ей	-им	-ими		
Prep.	-ем	-ей	-ем	-их		

Pr.: Он свалился в **большую** яму. – Упао је у **duboku** jamu.

Mješana deklinacija na -г, -к, -х

Ova deklinacija se odnosi na pridjeve, kojima osnova završava na -г, -к ili -х.

Padež	muški	ženski	srednji	množina
Nom.	-ий	-ая	-ое	-ие
Gen.	-ого	-ой	-ого	-их
Dat.	-ому	-ой	-ому	-им
Aku.	živo: -ого neživo: -ий	-ую	-ое	živo: -их neživo: -ие
Instr.	-им	-ой	-им	-ими
Prep.	-ом	-ой	-ом	-их

Pr.: В **тихом** омуте черти водятся. – **Тихе** воде су дубоке.

Mješana deklinacija na -ц

Padež	muški	ženski	srednji	množina
Nom.	-ый	-ая	-ее	-ые
Gen.	-его	-ой	-его	-ых
Dat.	-ему	-ой	-ему	-ым
Aku.	živo: -его neživo: -ый	-ую	-ее	živo: -ых neživo: -ые
Instr.	-ым	-ой	-ым	-ыми
Prep.	-ем	-ой	-ем	-ых

Posvojni pridjevi s nastavkom -ий/-й ili -ов/-ев ili -ин i pridjevi bez nastavka pripadaju posebnoj deklinaciji (npr. птичий (ptičji-), отцов (očev-)). Zbog svoje rijetkosti ovdje neće biti navedena.

Kratki i dugi oblici pridjeva:

Većina opisnih pridjeva mogu tvoriti kratke oblike.

Ti se oblici se mijenjaju u rodu, broju i padežu.

No, do ovog pojednostavljenja dolazi samo kod predikativne uporabe pridjeva.

Kratki oblik se tvori tako, da se s kraja dugog oblika makne nastavak.

Pr.: старый: **стар** - **стара** - **старо** - стары – стар

Komparativ:

U ruskom se samo opisni pridjevi mogu komparirati. Za to postoje dvije mogućnosti:

- Dodavanjem nastavka -е ili -ее (uglavnom nakon г, к, х, д, т, ст)

Pr.: красивый, красивее – krasno, krasnije

- Korištenjem priloga более (više) + deklinirana forma pridjeva

Pr.: интересный, более интересный – interesantno, interesantnije

Pozor: Ova pravila ne vrijede za sve pridjeve! Popis nepravilnih komparacijskih formi ćete naći u gramatici našeg tečaja.

Ako se komparativom stvara usporedba, to se čini s riječju, koja stoji...

- ... u nominativu, ako se koristi veznik чем

Pr.: Дмитрий **более высокий**, чем Майя. – Dmitrij je veći od Maje.

- ... u genitivu, ako nema veynika

Pr.: Майя **ниже** Дмитрия. – Maja je manja od Dmitrija.

Superlativ:

Kod tvorbe superlativa postoje tri načina:

- dodavanjem nastavka -всего (za nežive imenice) ili -всех (za žive imenice)

Pr.: важный, важнее, важнее всего – važno, važnije, najvažnije

- deklinirani oblik od самый / непromjenjivi prilog наиболее + deklinirani oblik pridjeva

Pr.: важный, более важный, самое (наиболее) важное – važno, važnije, najvažnije

- dodavanjem nastavka -ейш (nakon završnog -г, -к ili -х) + deklinirani nastavak pridjeva (npr. U nominativu: mušk. -ий)

Pr.: важный, более важный, важнейшее - važno, važnije, najvažnije

Što trebate znati o priložima:

Prilozi se u ruskom ne dekliniraju.

Znači, ne dolazi do promjene po rodu, broju ili padežu.

Tvorba priloga:

1. Mnogi se prilozi stvaraju iz opisnih pridjeva.

Pri tome se briše nastavak pridjeva i osnovi se dodaje -o (kod tvrdog glasa) ili -e (kod mekog glasa).

Pr.: красивый (pridjev), красиво (prilog) – lijepo

2. Prilozi, koji se tvore do pridjeva na -ский, -цкий, -ический, dobivaju nastavak -и.

Neki od njih dobiju prefiks по-.

Pr.: русский (pridjev), по-русски (prilog) – ruski

3. Od posvojnih pridjeva na -ий se prilozi tvore tako, da im se dodaje nastavak -ьи.

Pr.: человеческий (pridjev), по-человечьи (prilog) – ljudsko

4. I dodavanjem prijedloga na pridjeve se mogu tvoriti prilozi.

Pr.: давний (pridjev), издавна (prilog) – staro

5. Osim toga se prilozi mogu tvoriti iz imenica, brojeva, zamjenica i glagola.

Pošto su ovakvi slučajevi rijetki, ih nećemo spominjati ovdje.

Detaljnije se možete informirati u gramatici našeg tečaja.

Komparacija priloga:

Samo prilozici, koji se tvore iz opisnih pridjeva, i završavaju na -o ili -e, se daju komparirati.

Komparativ sa kao i kod pridjeva tvori dodavanjem nastavka -ee.
Komparativ pridjeva i komparativ priloga se stoga razlikuju samo po sintaksi.

Jednostavni oblik **superlativa** priloga ima završetak -айше ili -ейше i koristi se samo iz određenih stilističkih razloga.

Пр.: Строжайше запрещено приближаться к сооружению. – Strogo je zabranjeno, približavati se objektu.

Složeni oblik superlativa priloga se tvori isto kao kod tvorbe superlativa pridjeva, koji završavaju na всего ili всех ili stoje uz riječi более ili менее.

Пр.: больше всего – najviše, более глубоко – dublje

Što trebate znati o glagolima:

U ruskom postoje samo tri glagolska vremena: prezent, preterit i futur.
Pomoću svršenog ili nesvršenog aspekta glagola se može iskazati, je li neka radnja završena ili ne.

Aspekt glagola

Nešto, što vjerojatno ne znate, jest aspekt u ruskom sistemu glagola.
Jednostavnim riječima, izražava je li radnja svršena (događaj radnje u središtu) ili nesvršena (usredotočenje se na tijek akcije).

Svršeni aspekt se pojavljuje samo u dva glagolska vremena (preterit i futur) i znači ovisno o vremenu razno.

Glagoli u svršenom aspektu u ruskom odgovaraju na pitanje что сделать?

- Npr. u prezentu: jednokratna, svršena radnja

На прошлой неделе Виктор купил костюм. – Viktor si je prošlog tjedna kupio novo odijelo.

- Npr. u futuru: radnja, koja se treba izvršiti

На следующей неделе я съезжу в Санкт-Петербург. – Slijedeći tjedan putujem ta St. Petersburg.

Nesvršeni aspekt postoji u sva tri glagolska vremena: prošlost, sadašnjost, budućnost.

Nesvršeni glagoli u ruskom odgovaraju na pitanje что делать?

- Primjer u preteritu: ponavljajuće radnje

Каждый месяц я ездил в Санкт-Петербург. – Svakog mjeseca sam putovao za St. Petersburg.

- Primjer u prezentu: zeitgleich ablaufende Handlungen

В то время как Раиса готовит, мы накрываем на стол. – Dok Raisa kuha, mi ćemo postaviti stol.

- Primjer u futuru: Radnje, koje se ne mogu izvršiti

В следующем году я не еду в Москву. – Slijedeće godine neću ići u Moskvu.

Tvorba aspekta

Ruski glagoli mogu pomoću prefiksa ili sufiksa tvoriti partnera aspekta. Taj partner ima isto značenje kao izvorni glagol, no ovim putem dobiva suprotni aspekt.

- Nesvršeni glagoli se prefiksom pretvaraju u svršene glagole. Često korišteni prefiksi su: **с-, о-, от-, за-, на-, вы-, по-**.
Pr.: учить (nesvršen), **выучить** (svršen) - učiti
- Iz svršenih glagola se dodavanjem sufiksa stvaraju nesvršeni glagoli. Često korišteni sufiksi su: **-ыва, -ива, -а, -я, -ва**.
Pr.: **решать** (nesvršen), **решить** (svršen) – odlučiti

Pozor: Kod nekih glagola dolazi do zamjene samo - ili suglasnika!

Osnove glagola

Većina ruskih glagola posjeduje dvije glagolske osnove, koje su centralne za tvorbu vremena: infinitivna i prezentska osnova.

Infinitivna osnova

Infinitivnu osnovu glagola ćete dobiti tako, da se infinitiva glagola maknete nastavak -ть ili -ти.

Pr.: читать (infinitiv) ⇒ чита (infinitivna osnova) – čitati

Prezentska osnova

Prezentsku osnovu ćete dobiti tako, da s prezenta 3. lica množine (nesvršeni glagoli) tj. Futura 3. lica množine (svršeni glagoli) maknete nastavak -ют / -ут / -ят / -ат.

Pr.: читать (infinitiv) ⇒ **читает / читают** (3. lice množine) ⇒ чита (prezentska osnova) – lesen

Pozor: Kod povratnih glagola dobivate infinitivnu tj. Prezentsku osnovu tako, da uz gore navedene nastavke obrišete i nastavak za povratne glagole -ся/-сь.

Помоћни глагол быть (biti)

U ruskom se u prezentu pomoćni glagol „biti“ ne koristi.

Dijelovi rečenice, koji su povezani konjugacijom glagola „biti“, u ruskom stoje u sadašnjosti jedan pored drugog bez pomoćnog glagola.

Pr.: Виктор – учитель. - Viktor je učitelj.

Pr.: Я студент. - Ja sam student.

U ostalim vremenima se koristi konjugirani oblik glagola быть.

быть u futuru					
я	буду	ja budem	мы	будем	mi budemo
ты	будешь	ti budeš	вы	будете	vi budete
он, она, оно	будет	on, она, оно bude	они	будут	oni budu

Pr.: Я буду учителем. – Bit ću učitelj.

быть u prezentu		
я, ты, он	был	ja sam bio, ti si bio, on je bio (muški rod)
я, ты, она	была	ja sam bila, ti si bila, она je bila (ženski rod)
оно	было	ono je bilo
мы, вы, они	были	mi smo bili, vi ste bili, oni su bili

Pr.: Раньше я был учителем. – Prije sam bio učitelj.

Prezent (sadašnjost)

Prezent se može tvoriti samo iz nesvršenih glagola i usmjerenih glagola, koji opisuju neku vrstu gibanja.

Svršenim glagolima se ne može tvoriti prezent.

Prezent se u ruskom koristi za opisivanje radnji, koje se odvijaju u sadašnjosti.

Kod tvorbe prezenta trebate razlikovati dvije konjugacije.

Prva konjugacija (e-konjugacija)

Po prvoj konjugaciji se konjugiraju:

- većina glagola, čiji infinitiv završava na -ать/-ять ili -еть
- svi glagoli na -овать
- svi glagoli, čiji infinitiv završava na -сти ili -ти
- svi jednosložni glagoli, čiji infinitiv završava na -ить

Prva skupina prve konjugacije

Po ovom principu se tvore svi glagolski oblici prve konjugacije, čija prezentska osnova završava samoglasnikom:

я	читаю	ja čitam	мы	читаем	mi čitamo
ты	читаешь	ti čitaš	вы	читаете	vi čitate
он (-а/-о)	читает	on/ona/ono čita	они	читают	oni čitaju

Druga skupina prve konjugacije

Po ovom principu konjugacije se tvore svi glagolski oblici prve konjugacije, čija prezentska osnova završava suglasnikom:

я	иду	ja idem	мы	идём	mi idemo
ты	идёшь	ti ideš	вы	идёте	vi idete
он (-а/-о)	идёт	on/ona/ono ide	они	идут	oni idu

Druga konjugacija (и-konjugacija)

Po drugoj konjugaciji se konjugiraju:

- svi glagoli na -ить
- nekoliko glagola, čiji infinitiv završava na -ать
- nekoliko glagola na -ать/-ять, čiji su nastavci naglašeni
- nekoliko glagola, čiji infinitiv završava na -еть

я	говорю	ja govorim	мы	говорим	mi govorimo
ты	говоришь	ti govoriš	вы	говорите	vi govorite
он (-а/-о)	говорит	on/ona/ono govori	они	говорят	oni govore

Futur (buduće vrijeme)

I u futuru razlikujemo po aspektu svršene i nesvršene radnje.

Pr.: делаю (ja radim) ⇒ сделаю (uradit ću)

Futur nesvršenih glagola

Složeni futur se koristi, kada se želi izraziti, da se vršena radnja u svom tijeku smatra neprekidnom ili ponavljajućom.

Osobne zamjenice	Konjugirani oblik glagola быть	Infinitiv glagola	Prijevod
я	буду	писать	ja ću pisati
ты	будешь		ti ćeš pisati
он (-а/-о)	будет		on/ona/ono će pisati
мы	будем		mi ćemo pisati
вы	будете		vi ćete pisati
они	будут		oni će pisati

Pr.: Что ты будешь делать завтра? – Što ćeš sutra raditi?

Futur svršenih glagola

Futur svršenih glagole se tvori na isti način kao i prezent nesvršenih glagola.

Pr.: Эту статью я прочитаю завтра. – Pročitam taj članak sutra.

Futur svršenog aspekta izražava...

- da je radnja usmjerena ka svom izvršenju
- da će se radnja prije ili kasnije završiti
- da će radnja ne može izvršiti (negacija)

Preterit (prošlo vrijeme)

U ruskom postoji samo jedno prošlo vrijeme; preterit.

Preterit se na isti način tvori za svršene i za nesvršene glagole.

Broj	Rod	Osobna zamjenica		Nastavak
jednina	muški	я, ты, он	Инфинитивна основа	-л
	ženski	я, ты, она		-ла
	srednji	оно		-ло
množina	svi	мы, вы, они		-ли

Povratni glagoli zadržavaju pri tome povratnu zamjenicu u obliku nastavka.

Pr.: Я мылся. – Ja sam se opraо.

Pozor:

Kod mnogih glagola, koji završavaju suglasnikom, se preterit tvori na nepravilan način. Ovdje u muškom rodu jednine otpada nastavak **-л**.

Svršeni i nesvršeni glagoli u preteritu

- Svršeni glagoli u preteritu: cjelovite, konkretne radnje u prošlosti, koje su vremenski ograničene, svršene i koje su u pravilu bile jednokratne
- Nesvršeni glagoli u preteritu: radnje u prošlosti, koje su još uvijek u tijeku, vremenski neograničene, ponavljajuće; koje opisuju navike ili redovitosti

Pozor:

Ako je radnja u preteritu negirana, onda se za njeno izražavanje u pravilu koristi nesvršeni aspekt glagola.

Pasiv

U ruskom se pasiv koristi samo za 3. lice jednine i množine, te samo za nežive imenice.

Objekt pri tome uglavnom stoji u instrumentalu.

Osobna zamjenica	Svršen glagol	Nesvršen glagol	Prijevod
	быть прочитан	читаться	biti pročitán
Prezent / Sadašnjost			
он (-а, -о)	-	читается	on/ona/ono biva čitan (-а, -о)
они	-	читаются	oni bivaju čitani
Preterit / Prošlost			
он	был прочитан	читался	on bješe pročitán
она	была прочитана	читалась	ona bješe pročitana
оно	было прочитано	читалось	ono bješe pročitano
они	были прочитаны	читались	oni bijahu pročitani
Futur / Budućnost			
он	будет прочитан	будет читаться	on će biti pročitán
она	будет прочитана	будет читаться	ona će biti pročitana
оно	будет прочитано	будет читаться	ono će biti pročitano
они	будут прочитаны	будут читаться	oni će biti pročitani
Konjunktiv / Mogućnost			
он	был бы прочитан	читался бы	on se bude pročitao
она	была бы прочитана	читалась бы	ona se bude pročitana
оно	было бы прочитано	читалось бы	ono se bude pročitano
они	были бы прочитаны	читались бы	oni se budu pročitani

Particip prezenta			
	-	читаемый	čitan (-а, -о)
Particip preterita			
	прочитанный	читанный	pročitán (-а, -о)

Konjunktiv

Konjunktiv, opisuje radnje, koje smatraju mogućima i izvedivima ili čije izvođenje više nije moguće.

Osim toga može opisivati i poželjne ili nepoželjne radnje.

U ruskom postoji samo jedan oblik konjunktiva, koja se može odnositi na sadašnjost, prošlost i budućnost.

Konjunktiv se tvori ovako: **Glagol u prošlom vremenu + бы**

Pr.: мы прочитали бы – mi bismo pročitali (svršen) / мы читали бы – mi bismo čitali (nesvršen)

Pozor:

Kod izravnog govora se u ruskom koristi indikativ umjesto konjunktiva.

Imperativ

Imperativom se u ruskom izražavaju zamolbe, želje, zahtjevi i naredbe.

Osnova završava samoglasnikom

Prezentska osnova (osnova futura) završava samoglasnikom	
Jednina	Osnova + й
Množina	Osnova + йте

Pr.: читать (čitati) ⇒ читай (Čitaj!) ⇒ читайте (Čitajte!)

Osnova završava suglasnikom (I)

Ova konjugacija vrijedi za sve glagole, koji u prvom licu jednine (nesvrš. Present / svrš. Futur) imaju naglašen nastavak.

Prezentska osnova (osnova futura) završava suglasnikom (I)	
Jednina	Osnova + и
Множина	Osnova + ите

Pr.: идти (ići) ⇒ иди (Idi!) ⇒ идите (Idite!)

Osnova završava suglasnikom (II)

Ova konjugacija vrijedi za sve glagole, koji u prvom licu jednine (nesvrš. Present / svrš. Futur) imaju naglašenu osnovu.

Prezentska osnova (osnova futura) završava suglasnikom (II)	
Jednina	Osnova + ь
Множина	Osnova + ьте

Pr.: встать (ustati) ⇒ встань (Ustani!) ⇒ встаньте (Ustanite!)

Povratni glagoli

Povratni glagoli opisuju radnje, koje se odnose na izvršitelja radnje (subjekt). Povratno svojstvo se prepoznaje po dodatku, koji je sadržan u glagolu.

Pravilo: Povratan glagol nosi na kraju dodatak **-ся**

(ako glagol završava samo glasnikom **-сь**).

Pr.: мыть (prati) – мыть**ся** (prati se)

Povrati se glagoli konjugiraju na isti način kao i nepovratni

Pr.: я побрился – ja se brijem

Glagoli kretanja

U ruskom se glagoli kretanja razlikuju po tome, je li ta kretanja u svom odvijanju usmjerena ili ne.

Usmjerene, kao i neusmjerene, radnje su uvijek nesvršene.

- Usmjereni glagoli: jednokratno, konkretno i neprekinuto kretanje, uvijek u jednom smjeru, prema određenom cilju
Pr.: Я еду в школу. – Vozim ka školi.
- Neusmjereni glagoli: kretanje u raznim smjerovima; neodređena, ponavljajuća ili redovita kretanja, čak i ako je usmjerena ka nekom cilju; opća sposobnost izvođenja neke radnje
Bsp.: Я бегаю по парку. – Šećem parkom.

Particip

Participi se u ruskom izvode iz glagola, no konjugiraju se poput pridjeva.

Particip prezenta

U prezentu U prezentu se particip može tvoriti samo iz nesvršenih glagola. Tvori se tako, da se -т 3. lica množine zamijeni sa -щ i ovisno o licu doda određeni pridjevski nastavak.

Infinitiv: работать (raditi)	
3. lice množine prezenta: они работают (oni rade)	
Particip prezenta: работаю + щ + pridjevski nastavak	
работающий мужчина	radni muškarac
работающая женщина	radna žena
работающие люди	radni ljudi

Particip preterita

Particip prošlosti se tvori iz infinitivne osnove svršenih i nesvršenih glagola. Na osnovu glagola se dodaje nastavak -вши (kod završetka na suglasnik ш) i ovisno o licu odgovarajući nastavak.

Infinitiv: работать (raditi)	
Infinitivna osnova: работа	
Particip preterita: работа + вш + pridjevski nastavak	
работавший мужчина	muškarac, koji je radio
работавшая женщина	žena, koja je radila
работавшие люди	ljudi, koji su radili

Što trebate znati o zamjenicama:

Osobne zamjenice

я	ja
ты	ti
он	on
она	ona
оно	ono
мы	mi
вы / Вы	vi / Vi
они	oni

Deklinacija osobnih zamjenica u jednini					
Nominativ	я	ты	он	она	оно
Genitiv	меня	тебя	*(н)его	*(н)её	*(н)его
Dativ	мне	тебе	(н)ему	(н)ей	(н)ему
Akuzativ	меня	тебя	его	её	его
Instrumental	мною	тобой	(н)им	(н)ей	(н)им
Lokativ	мне	тебе	нём	ней	нём

Deklinacija osobnih zamjenica u množini			
Nominativ	мы	вы	они
Genitiv	нас	вас	*(н)их
Dativ	нам	вам	(н)им
Akuzativ	нас	вас	их
Instrumental	нами	вами	(н)ими
Lokativ	нас	вас	них

*Jednačenje po zvučnosti:

Pred zamjenice trećeg lica se umeće н-, ako joj prethodi prijedlog, koji se ne izvodi iz neke druge riječi (npr. без - bez, к - ка, для - за).

Posvojne zamjenice

мой, моя, моё / мои	moj (m, s, ž) / mn.
твой, твоя, твоё / твои	tvoj (m, s, ž) / mn.
его, её, его / их	njegov (m, s, ž) / njihov (mn .)
его	njegov (m, jd.)
её	njen (ž, jd.)
его	njegov (s, jd.)

наш, наша, наше / наши	naš (m, ž, s) / mn.
ваш, ваша, ваше / ваши	vaš (m, ž, s) / mn.
их	njihov

Pozor: Posvojne zamjenice se u ruskom dekliniraju ! Tu se razlikuju dvije deklinacije. Posvojne zamjenice мой и твой se dekliniraju na isti način. Na drugi način se dekliniraju наш и ваш. Oblici его, её и их su nepromjenjivi.

Deklinacija za мой и твой на примjerу мой				
	Jednina Muški rod	Jednina Ženski rod	Jednina Srednji rod	Množina
Nominativ	мой	моя	моё	мои
Genitiv	моего	моей	моего	моих
Dativ	моему	моей	моему	моим
Akuzativ	моего (bl)/мой (unb)	мою	моё	моих (bl)/мои (unb)
Instrumental	моим	моей	моим	моими
Lokativ	моём	моей	моём	моих

Deklinacija za наш и ваш на примjerу наш				
Nominativ	наш	наша	наше	наши
Genitiv	нашего	нашей	нашего	наших
Dativ	нашему	нашей	нашему	нашим
Akuzativ	нашего (bl)/наш (unb)	нашу	наше	наших (bl)/наши (unb)
Instrumental	нашим	нашей	нашим	нашими
Lokativ	нашем	нашей	нашем	наших

Što trebate znati o građi rečenica:

Građa rečenica u ruskom ima svoja pravila, no ne mora ih se strogo držati. Ipak biste trebali zapamtiti jedno važno pravilo.

Subjekt - Predikat - Objekt**Proširena rečenica**

- Proširena rečenica s izravnim objektom:
Subjekt (Nominativ) – Predikat – izravni objekt (Akuzativ)
Pr.: Виктор читает захватывающую книгу. – Viktor čita jednu knjigu.
- Proširena rečenica s neizravnim objektom:
Subjekt (Nominativ) – Predikat – neizravni objekt (Dativ) – izravni objekt (Akuzativ)
Pr.: Виктор покупает маме букет цветов – Viktor kupuje majci buket cvijeća.
- Proširena rečenica s priložnom oznakom:
Subjekt – Priložna oznaka – Predikat – Objekt
Pr.: Раиса с удовольствием слушает рок-музыку. – Raisa rado sluša rock glazbu.

Negacija rečenice

U ruskom se cijele rečenice i dijelovi rečenica mogu negirati s česticom не.

- Ako se negacija odnosi na cijelu rečenicu, onda не stoji odmah ispred glagola.
Pr.: Я не говорю по-польски. – Ne pričam poljski.
- Ako se negacija odnosi samo na određeni dio rečenice, onda не stoji ispred tog dijela.
Pr.: Я говорю не по-польски, это русский. – Ne pričam poljski, to je ruski.

Upitna rečenica

U ruskom se razlikuju dvije vrste upitnih rečenica: Nadopunjavajuća i odlučujuća pitanja.

Nadopunjavajuća pitanja

= Pitanja, koja se uvode upitnim zamjenicama

- Upitne zamjenice – Predikat (glagol) – Imenica kao subjekt?
Pr.: Кого навещает Раиса? – Koga posjećuje Raisa?
- Upitna zamjenica – Osobna zamjenica kao subjekt – Predikat (glagol)?
Pr.: Кого она навещает? – Koga ona posjećuje?

Odlučujuća pitanja

= Pitanja, na koja odgovarate sa „da“ ili „ne“.

Građa odlučujuće upitne rečenice je identična s građom izjavne rečenice.

Upitnu rečenicu ćete raspoznati po tome, što je uzlazno naglašena.

Pr.: Ты **ГОЛОДНЫЙ**? – Да, я голодный./ (Jesi) Ti **gladan**? – Да, ja (sam) glagan.

Što trebate znati o brojevima:

Brojevi od 1 do 20

ноль	0		
один	1	одиннадцать	11
два	2	двенадцать	12
три	3	тринадцать	13
четыре	4	четырнадцать	14
пять	5	пятнадцать	15
шесть	6	шестнадцать	16
семь	7	семнадцать	17
восемь	8	восемнадцать	18
девять	9	девятнадцать	19
десять	10	двадцать	20

21 – 1.000

двадцать один	21
двадцать два	22
двадцать три	23
двадцать четыре	24
тридцать	30
тридцать один	31
тридцать два	32
сорок	40
пятьдесят	50
шестьдесят	60
семьдесят	70
восемьдесят	80
девяносто	90
сто	100
двести	200
пятьсот	500
тысяча	1.000

Što trebate znati o danima u tjednu:

Dani u tjednu	
понеделник	Ponedjeljak
вторник	Utorak
среда	Srijeda
четверг	Četvrtak
пятница	Petak
суббота	Subota
воскресенье	Nedjelja

Pr.:

Я собираюсь в кино в понедельник. – Ja u ponedjeljak idem u kino.

Нам не нужно работать по субботам и воскресеньям. – Ne moramo raditi subotom i nedjeljom.